

Lietuvā mediāciju civiltiesiskajos strīdos (tostarp ģimenes strīdos) reglamentē Lietuvas Republikas Mediācijas likums (šā likuma jaunā redakcija stājās spēkā 2019. gada 1. janvārī). Mediācijas likums attiecas uz valsts un starptautisko civiltiesisko strīdu izšķiršanu, un ar to tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās.

Mediācija ir procedūra civiltiesisko strīdu risināšanai, kuras laikā viens vai vairāki mediatori (neatkarīgas trešās puses) palīdz pusēm izšķirt strīdu ar izlīgumu. Puses var izmantot šo metodi gan tādu strīdu risināšanā, kuri vēl netiek skatīti tiesā (ārpustiesas mediācija), gan arī tādās lietās, kuras jau tiek skatītas tiesā (mediācija tiesvedības procesā).

Lai izmantotu mediāciju, strīda puses slēdz rakstisku vienošanos. Mediāciju var izmantot tikai tādu strīdu risināšanā, par kuriem puses saskaņā ar tiesību aktiem var slēgt vienošanos par izlīgumu. Mediatoru kopīgi ieceļ puses vai to pēc pušu pieprasījuma var izraudzīties Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienests.

No 2019. gada 1. janvāra mediācijas pakalpojumus var sniegt tikai personas, kuras nokārtojušas īpašu eksāmenu (ar dažiem izņēmumiem), atbilst citām likumā noteiktajām prasībām (laba reputācija, augstākā izglītība, pabeigta apmācība mediācijas jomā) un ir iekļautas Lietuvas Republikas mediatoru sarakstā. Mediatoru sarakstu publicē Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienesta tīmekļa vietnē (<http://vgtp.lrv.lt>). Mediatoriem ir arī jāatbilst objektivitātes un profesionalitātes standartiem. Atkarībā no panāktās vienošanās mediatori var piedāvāt savus pakalpojumus par maksu vai bez maksas.

Puses un mediatori var vienoties par strīda atrisināšanas metodēm un procedūru. Jebkura no pusēm var atteikties no mediācijas, nenorādot iemeslus.

Ir svarīgi ņemt vērā, ka, uzsākot mediāciju, tiek apturēti noilguma periodi. Attiecīgi, pat ja strīdu nevar izšķirt ar izlīgumu, pusēm saglabājas tiesības vērsties tiesā. Ja puses ar mediatora palīdzību var izšķirt strīdu ar izlīgumu, tiek slēgta vienošanās par izlīgumu. Pēc tam, kad šo vienošanos vienkāršotā procedūrā apstiprina tiesa, tā ir izpildāma.

Likumā kā viens no mediācijas pamatprincipiem ir paredzēts arī konfidencialitātes princips. Tas nozīmē, ka, ja vien puses nevienojas citādi, puses, mediatori un mediācijas pakalpojumu administratori neizpauž nekādu ar mediāciju saistīto informāciju, izņemot informāciju, kas nepieciešama, lai apstiprinātu vai īstenotu mediācijas laikā noslēgto vienošanos par izlīgumu, un informāciju, kuras neizpaušana būtu pretrunā sabiedrības interesēm. Šie noteikumi nodrošina, ka, izņemot iepriekš minētos izņēmumus, nekādu mediācijas laikā sniegto informāciju nevar izmantot pret pusi, kura to sniegusi.

Mediācijas likumā ir noteikti obligātās mediācijas un mediācijas tiesvedības procesā aspekti, kā arī mediatoru disciplinārā atbildība.

No 2020. gada 1. janvāra mediācija ģimenes strīdos ir obligāta. Obligāto mediāciju un mediāciju tiesvedības procesā finansē no valsts budžeta (līdz sešām stundām) gadījumos, kad mediatoru izraudzīšanos administrē Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienests. Pusēm ir tiesības izraudzīties mediatoru obligātās mediācijas pakalpojumu sniegšanai no mediatoru saraksta, taču šādā gadījumā puses pašas sedz ar šādiem pakalpojumiem saistītos izdevumus. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksu personām, kuras izmantojušas mediāciju, tiek piemērotas zemākas maksas, vērstoties tiesā.

Informācija par mediāciju un ar to saistītajiem tiesību aktiem ir pieejama Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē (lietuviešu valodā):

<http://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/civiliniu-gincu-taikinamasis-tarpininkavimas-mediacija>

Informācija par mediāciju Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē (angļu valodā):

<http://tm.lrv.lt/en/fields-of-activity/mediation>

Lapa atjaunināta: 10/04/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.